Raadsvoorstel

Agendapunt	: 7b
Raadsvergadering	: 24 september 2025
Portefeuillehouder	: J.S. van Egmond
Begrotingsprogramma	: Verbonden partijen
Onderwerp	: Eindonderzoek kostenverdeelsystematiek VRGZ
Zaak/Documentnummer	: GZDGTL2107395/2107469

Besluit om:
Een positieve zienswijze in te dienen tegen het voorgenomen besluit van het Algemeen Bestuur Veiligheidsregio Gelderland Zuid van 3 juli om:

- De verdeling van de gemeentelijke bijdragen met ingang van 2027 volledig op basis van het gemeentefonds (subcluster crisisbeheersing en brandweer) te baseren).
- Als ingroeimodel te kiezen voor een niet lineaire ingroeiperiode van 5 jaar.

Inleiding

Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid heeft, naar aanleiding van een verzoek van West Betuwe en een extern onderzoek, vastgesteld dat de huidige kostenverdeelsleutel niet langer voldoet aan de criteria van rechtvaardigheid, solidariteit en duurzaamheid.

Een kostenverdeelsleutel is de systematiek waarmee de gezamenlijke kosten van de veiligheidsregio objectief over de deelnemende gemeenten worden verdeeld, bijvoorbeeld op basis van inwonertal, historische kosten of andere relevante parameters.

Momenteel gelden de volgende verdeelregels:

- 12 % op basis van inwonertal
- 88 % op basis van historische kosten

Dit hybride model is sinds 1 januari 2017 van kracht en in 2021 volledig ingevoerd. In het voorjaar van 2024 is de gemeenteraad via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over het onderzoek naar mogelijke actualisatie van deze systematiek.

Op 3 juli 2025 heeft het Algemeen Bestuur een voorgenomen besluit genomen om per 2027 over te gaan op een volledige verdeling via het gemeentefonds (cluster Crisisbeheersing en Brandweer), met een niet-lineaire ingroeiperiode van vijf jaar. De gemeenteraad kan een zienswijze indienen tot en met 29 september 2025.

Beoogd effect

Uit het onderzoek is gekomen dat de huidige kostenverdeelsystematiek niet meer voldoet aan de criteria die het bestuur heeft vastgesteld. Het gaat om de volgende criteria:
-Bevorderend voor regionale solidariteit
-Bevorderend voor de doorontwikkeling van de brandweer
-Transparant
-Eenvoudig
-Rechtvaardig
-Duurzaam

Op basis van richtinggevende uitspraken tijdens de bestuursconferentie en gesprekken die er zijn gevoerd zijn er voorstellen gedaan voor een nieuwe verdeelsystematiek en bijbehorende ingroeivariant. Door het herzien van de kostenverdeelsleutel wordt weer voldaan aan vastgestelde criteria. Door het indienen van een zienswijze kunnen wij als gemeente Tiel input leveren voor de definitieve besluitvorming.

Toekomstvisie Tiel
In de toekomstvisie Tiel spreekt met over een actiegerichte samenwerking. 'VRGZ' is daar een voorbeeld van. Versterk de initiërende en uitnodigende houding van het bestuur Tiel naar de regio. De vorming van een krachtige regio vraagt naast een krachtig besef en beschouwing ook gewoon om actie.

Collegeprogramma
Samenwerken doen we niet alleen met onze inwoners en maatschappelijke partners, maar ook met medeoverheden. Als gemeente nemen we deel aan verschillende samenwerkingsverbanden om kennis uit te wisselen over actuele ontwikkelingen en uitdagingen. Onze ambitie is hierin een voortrekkersrol te nemen die past bij onze toekomstvisie. Wij vinden het belangrijk om 'samen' doelen te bereiken. Het traject om te komen tot een nieuwe kostenverdeelsystematiek en bijbehorend ingroeimodel is in het AB in gezamenlijkheid genomen na een lang en zorgvuldig proces waarbij alle burgemeesters, colleges, raden en vakambtenaren allemaal samen geïnformeerd en geconsulteerd zijn.

Global goals
VRGZ draagt bij aan Global Goal nummer 17. Partnerschap aangaan om doelen te bereken. De VRGZ is bij uitstek een partnerschap in de regio waarin gemeenten gezamenlijk taken uitvoeren

Argumenten

1.1. *De nieuwe kostenverdeelsystematiek ligt meer in lijn met wat gangbaar is.*
De meeste Veiligheidsregio's hanteren het verdeelprincipe draagkracht. Daarbij wordt gekozen voor een verdeelsleutel op basis van de inkomsten uit het gemeentefonds, subcluster crisisbeheersing en brandweer.

1.2. Het een duidelijker verdeelprincipe dat makkelijker geactualiseerd kan worden.
Een kostenverdeelsystematiek dient bij voorkeur op een duidelijk verdeelprincipe gebaseerd te worden. Op die manier is actualisatie en onderhoud veel eenvoudiger. Jaarlijkse actualisatie op basis van de meicirculaire maakt het systeem praktisch en toekomstbestendig.

1.3. De verdeling via het gemeentefonds verdeelt de middelen op een manier waarop gemeenten een gelijkwaardig voorzieningen kunnen realiseren
Het Rijk verdeelt de algemene uitkering op een manier zodat alle gemeenten vergelijkbare voorzieningen en dus ook op veiligheidsniveau kunnen realiseren. Bij subcluster Crisisbeheersing en brandweerzorg is het risicoprofiel sterk bepalend voor de te maken kosten. De uitkering van het gemeentefonds is daar sterk aan gerelateerd. Om die reden is het ook voor de handliggend om de gemeentelijke bijdrage daarop te baseren.

1.4. Het eindrapport Kostenverdeelsleutel adviseert ook om te kiezen voor het principe draagkracht.
Er is een onderzoek ingesteld door de heer G.J. Bosland, Gemeentekas B.V. Dit bureau is gespecialiseerd in dit soort vraagstukken. Na een lang en zorgvuldig proces waar gesprekken zijn gevoerd met adviseurs Crisisbeheersing, financiële adviseur, secretarissen, burgemeester, college's

en het AB van de VRGZ is er een advies gegeven m.b.t. de kostenverdeelsleutel en het bijbehorende ingroeimodel. Er wordt geen reden gezien om af te wijken van het gegeven advies, ook omdat er is gebleken dat er bestuurlijke draagvlak is de verdeelsleutel en in het ingroeimodel.

1.5.De verouderde methode voldoet niet meer aan juiste criteria en zorgt voor grote verschillen in bijdragen van de verschillende gemeenten
Er is sprake van grote verschillen in gemeentelijke bijdragen zonder actuele grondslag. De criteria transparant en eenvoudig zijn nog van toepassing, maar aan de criteria regionale solidariteit, bevorderend aan doorontwikkeling, rechtvaardig en duurzaam wordt niet voldaan.

1.6. De toenemende kosten voor vastgoed en brandweer zorgen voor noodzaak aanpassing van verdeelsleutel.
Bij de regionalisering van de brandweer zijn huisvestingskosten van bestaande locaties ingebracht. Als er kazerne al volledig was afgeschreven dan werden alleen exploitatielasten ingebracht en geen kapitaallasten. De bouw van nieuwe kazernes wordt door regionalisering verdeeld over alle gemeenten. Gemeenten die al nieuwe kazernes hadden dragen die relatief veel bij. Kapitaallasten nemen fors toe, ook door de vervanging van vastgoed. De kostenstijging komt onevenredig ten laste van gemeenten die bij de regionalisering hun dienstverlening al op niveau hadden of al nieuw kazernes en hoge kapitaallasten hadden.

1.7. Er is sprake van breed bestuurlijk draagvlak voor de nieuwe kostenverdeelsystemtiek.
De keuze voor de nieuwe kostenverdeelsystematiek en het ingroeimodel is totstandgekomen na een lang en zorgvuldig traject Uiteindelijk heeft het AB besloten voor deze kostenverdeelsystematiek inclusief de niet lineaire ingroeivariant te kiezen.

1.8. Geleidelijke invoering voorkomt financiële schokken
Het stijgen van de bijdrage vanaf het eerste jaar met eenzelfde bedrag per inwoner zorgt voor een betere spreiding en is financieel meer beheersbaar voor gemeenten. De gemeente Druten en Beuningen krijgen een lineaire ingroei van 5 jaar. Voor de andere gemeente stijgt de bijdrage van het 1e jaar met hetzelfde bedrag per inwoner als Druten, totdat het niveau van de nieuwe bijdrage is bereikt. De gemeente met een sterk dalende bijdragen dalen eerst, daarna dalen alle gemeenten in hetzelfde tempo. In het AB van 3 juli 2025 is hierover een standpunt ingenomen door de AB-leden.

1.9. De raad spreekt haar voorkeur uit voor een niet lineaire ingroei wat de solidariteit versterkt
Door voordeelgemeente sneller te laten afbouwen en nadeelgemeenten geleidelijk te laten groeien, ontstaat een evenwichtig en solidair overgangstraject. Dit doet recht aan het feit dat sommige gemeenten in het verleden structureel meer hebben bijdragen dan op basis van draagkracht gerechtvaardigd was.

1.10. De raad is bevoegd om een zienswijze in te dienen.
In de gemeenschappelijke regeling VRGZ, artikel 11 a lid 5, staat dat besluiten die een financieel belang hebben, worden voorgelegd aan de gemeenteraden voor een zienswijze.

Kanttekeningen

1.1 Beperkte actualiseerbaarheid van historische kosten.
Eén van de drie componenten van de huidige verdeelsleutelsleutel de historische kosten uit 2013, kan niet meer worden geactualiseerd. Dit beperkt de mogelijkheid om een volledig actuele verdeelsleutel te hanteren. Hoewel de nieuwe verdeelsystematiek deze component loslaat, blijft het een aandachtspunt in de vergelijking met eerdere bijdragen.

1.2 Herverdeeleffecten kunnen lokaal gevoelig liggen.
De overgang naar een nieuwe verdeelsleutel leidt tot herverdeeleffecten: sommige gemeenten gaan meer bijdragen, anderen minder. Dit kan lokaal tot bestuurlijke of politieke discussie leiden, zeker in gemeenten waar de bijdrage substantieel stijgt. De voorgestelde ingroeivariant verzacht dit effect, maar neemt het niet volledig weg.

1.3 Afhankelijkheid van gemeentefondsverhoudingen.
De voorgestelde verdeelsleutel is gebaseerd op het subcluster Crisisbeheersing en Brandweer van het gemeentefonds. Hoewel dit een objectieve en breed gedragen basis vormt, blijft het

gemeentefonds onderhevig aan herijkingen en beleidswijzigingen vanuit het Rijk. Dit kan in de toekomst opnieuw tot verschuivingen leiden in de bijdragen per gemeente. In de positieve zienswijze wordt aandacht gevraagd om hier alert op te zijn.

1.4.Wanneer je alleen naar financiële consequenties kijkt dat lineaire ingroeimethode aantrekkelijker
De afweging die in het AB is gemaakt is breder dan alleen financiële en heeft ook te maken met solidariteit en de politieke keuze om eenduidig een standpunt in te nemen**.**

1.5. Het Algemeen Bestuur is niet verplicht om de ingediende zienswijze over te nemen.
Het AB weegt alle ontvangen reacties en neemt daaropvolgend zelfstandig het definitieve besluit over de kostenverdeelsleutel.

Aanpak / uitvoering

De voorgenomen besluiten hebben naar oordeel van het AB een aanzienlijk financieel belang, om die reden wordt de gemeenteraad op grond van artikel 11 a, vijfde lid van de gemeenschappelijke regeling VRGZ in de gelegenheid gesteld om een zienswijze bij het Dagelijks Bestuur in te dienen. De gemeenteraad kan de zienswijze indienen voor 29 september 2025. In de Kaderbrief 2027 wordt het college en de raad in kennis gesteld van de definitieve besluitvorming over de kostenverdeelsystematiek, het ingroeimodel en de ingroeiperiode.

Communicatie en participatie

De positieve zienswijze wordt na goedkeuring door raad aan de VRGZ toegezonden.
Verder is er geen aanvullende externe communicatie nodig.

Financiën

Bij de niet-lineaire methode gaaat Tiel vanaf het 1e jaar (2027) de volledige extra bijdrage van € 90.000,- betalen. De gemeente Tiel is een lichte nadeel gemeente. Het AB is voornemens voor de niet-lineaire methode te kiezen (Bij de lineaire methode stijgt onze bijdrage in 5 stappen van ongeveer € 18.000 naar een totaalbedrag van € 90.000 extra bijdrage. .
Na besluitvorming zal dit bij de P-nota 2027 worden

Bijlage(n)

-brief VRGZ d.d. 7 juli 2025
-Rapport kostenverdeelsystematiek VRGZ
-Raadsbesluit
-Zienswijzebrief

Burgemeester en Wethouders

de secretaris, de burgemeester

drs. P.T.H.A. Koks RA drs J.S. van Egmond

Advies besluitvoorbereidende commissie d.d.: 10 september 2025
De commissieleden kunnen zich vinden in de beslispunten en adviseren om het voorstel te plaatsen op de lijst van hamerstukken voor de raadsvergadering van 24 september 2025

Tiel, d.d.: 10 september 2025
de commissiegriffier,

Beslissing raad d.d.: 24 september 2025
de griffier,

Meer informatie:

Team:	Veiligheid en Handhaving